

путештво

VODIČ

KAKO
JE NASTAO
OVAJ
VODIČ?

Stara kao Nova vodič je zbirka tekstova, crteža i mapa nastalih u toku rada inicijative Stara kao Nova u selu Pakleštica. Ovim vodičem se scenografija rekreativne posete Staroj planini zamislija kao put povratka u prošlost u cilju boljeg razumevanja pravg Novog načina života na Staroj planini.

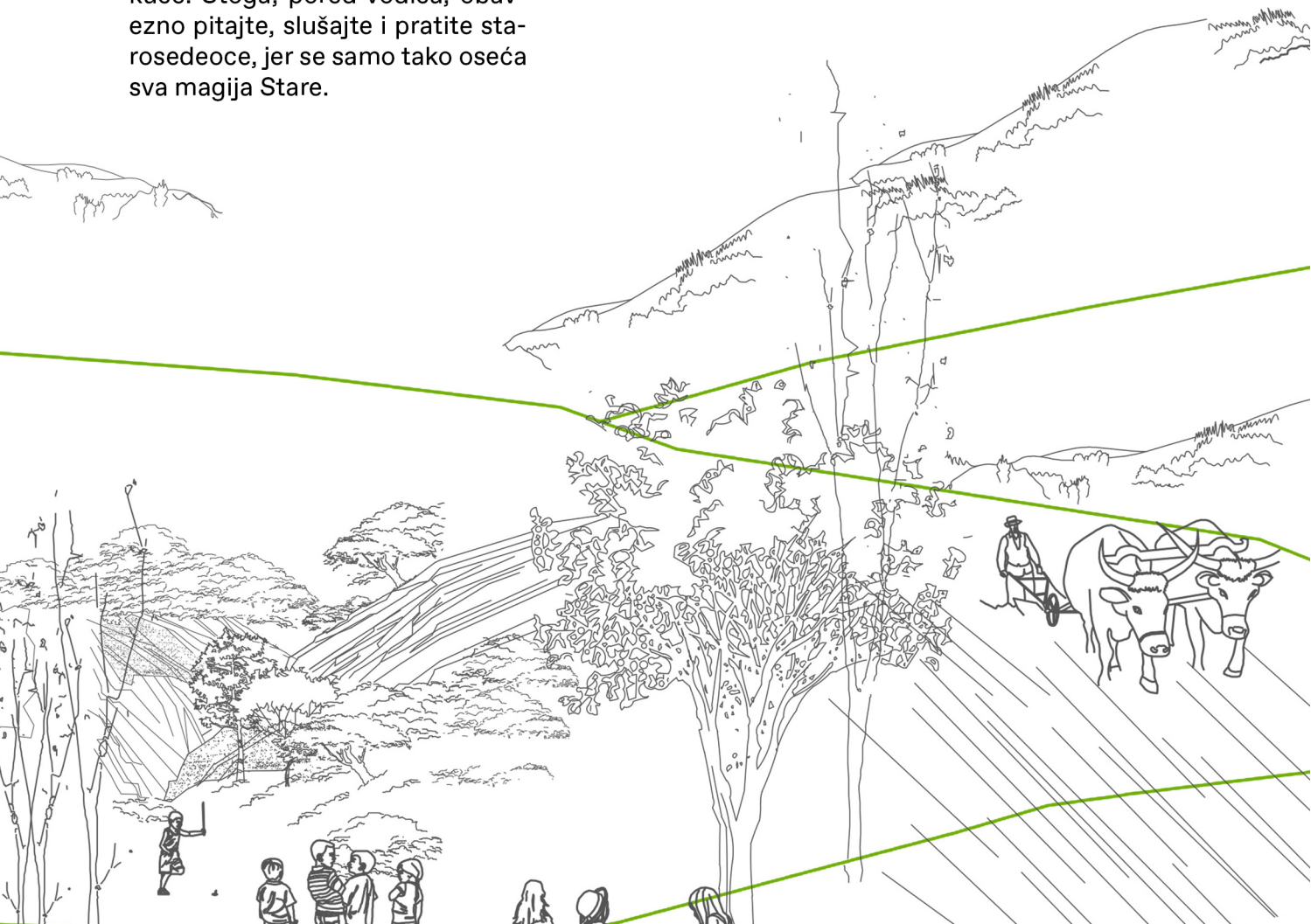
KAKO
KORISTITI
OVAJ
VODIČ?

Stara kao Nova vodič se sastoji iz dve celine - prva obuhvata upoznavanje šireg konteksta sela, odnosno Stare planine, dok je drugi deo vodiča posvećen Pakleštici. Traženjem brojeva na mapi možete saznati više o lokalitetima koja izaberete i, na taj način, biti korak bliže Staroj, odnosno Novoj.

ŠTA JE KLJUČ IDEALNOG BORAVKA NA STAROJ?

Ovaj vodič teži da upotpuni planiranje putovanja i da uputi posetioaca na važne lokacije na Staroj, dok one ukazuju na poseban odnos čoveka i planine građen vekovima.

Međutim, dar stanovnika Stare planine krije se u njihovoj želji da se svako na Staroj oseća kao kod kuće. Stoga, pored vodiča, obavezno pitajte, slušajte i pratite starijeseoce, jer se samo tako oseća sva magija Stare.

Š A D R Ź A J

1. karta Stare planine
2. spisak lokaliteta
3. delovi karte praćeni opisom lokaliteta

DOBRO DOŠLI

sela

- 1 Pakleštica
- 2 Gostuša
- 3 Bela
- 4 Zavoj
- 5 Velika Lukanja
- 6 Dobro Do
- 7 Rsovci
- 8 Visoka Režana
- 9 Vrelo
- 10 Brlog
- 11 Dojkinci

pećine

- 1 Vladikina ploča
- 2 Ladnica
- 3 Vetrena pećina
- 4 Pećina kod lipe
- 5 Mišja pećina
- 6 Vodena pećina
- 7 Bela propast
- 8 Propas u Slatinu
- 9 Potpeć
- 10 Pećina kod Kamine
- 11 Rsovci BP3
- 12 Toplica
- 13 Rsovci BP1
- 14 Grobljanska jama
- 15 Rsovci BP4
- 16 Jama na Milčevac
- 17 Pećina na Milčekvac
- 18 Jama kod Vidikovca

vidikovci

- 33 Margarit (vidikovac 1)
- 34 vidikovac 2
- 35 vidikovac 3
- 36 vidikovac 4
- 37 vidikovac 5
- 38 vidikovac 6
- 39 Kozji kamen
(vidikovac i uređeno odmaralište 1)
- 40 vidikovac i uređeno odmaralište 2
- 41 vidikovac i uređeno odmaralište 3

turistička infrastruktura

- 1 pošta Visočka Ržana
- 2 vila Igić (Rsovci)
- 3 smeštaj Ćirković (Dojkinci)
- 4 kafana Dojkinci
- 5 smeštaj Pejčić
- 6 kamp
- 7 kamp
- 8 vila Pepa
- 9 Zavojsko jezero-smeštaj
- 10 apartman Denčić
- 11 Zavojsko jezero smeštaj
- 12 Splavovi na Zavojskom jezeru
- 13 Planinarski dom Dojkinci

mikrotoponimije

- 1 Bajin del
- 2 Belski put
- 3 Vladikina ploča
- 4 Dedin pundel
- 5 Bilo
- 6 Branište
- 7 Prekop
- 8 Bčva
- 9 Duboki Do
- 10 Zapadinje
- 11 Kozji Kamik
- 12 Koil
- 13 Gradište
- 14 Prodanka
- 15 Dol
- 16 Turla
- 17 Vidličevo krajište
- 18 Smiloblog
- 19 Ljiljak
- 20 Lelča
- 21 Vetrila
- 22 Kovačevo
- 23 Mrtvina
- 24 Runkul
- 25 Urvišta
- 26 Trapčinje
- 27 Gravište
- 28 Belčin grob
- 29 Cerov del
- 30 Čuka
- 31 Cerovsci kamik
- 32 Cerovo branište

vode

- 19 Zavojsko jezero
- 20 Visočica
- 21 Gostuša reka
- 22 Belska reka
- 23 Dojčinačka reka
- 24 Jelovička reka
- 25 Beljanica vodopad
- 26 izvor/vodopojilo 1
- 27 izvor/vodopojilo 2
- 28 izvor/vodopojilo 3
- 29 izvor/vodopojilo 4
- 30 plaža Pakleštica
- 31 plaža Zavojsko jezero
- 32 izvor/vodopojilo 5

kulturno-istorijski reperi

- 1 škola Pakleštica
- 2 crkva Pakleštica
- 3 pojate
- 4 zapis Sv. Vrači
- 5 zapis Sv. Jovan
- 6 zapis Sv. Nikola
- 7 zapis Sv. Trojica
- 8 zapis Sv. Ilija
- 9 Dom kulture Dojkinci
- 10 manastir Visočka Režana
- 11 crkva u selu Brlog
- 12 crkva Sv. Nikole, Dojkinci
- 13 Sv. Ilija
- 14 crkva Sv. Petra i Pavla
- 15 crkva Sv. Jovana Krstitelja
- 16 škola Rsovci

rute

- 1-1 ruta 1 - Kozji kamen
- 2-2 ruta 2 - Vladikina ploča
- 3-3 ruta 3 - Beljanica
- 4-4 kružna staza Rsovci - Pakleštica

selo

1

jedan

PAKLEŠTICA

Selo Pakleštica je udaljeno od Pirota oko 23 km. Prema popisu iz 2011. godine selo ima 32 stanovnika. Za vreme visokog vodostaja u Paklešticu praktično počinje Zavojsko jezero, širenjem Visočice. Sada je početak Zavojskog jezera pomeren nekoliko kilometara naniže, blizu Belskog mosta. Postoji jedna legenda o poreklu naziva ovog sela. Po njoj su njegovi prvi stanovnici bile izbeglice iz nekadašnjeg sela Pakleštice koje se nalazilo na drugom kraju pirotске opštine, u blizini Cerove, i koji su odatle pobjegli pod naletom Čerkeza.

1
PAKLEŠTICA

G O S T U Š A

Selo Gostuša ili Kameno selo je udaljena od Pirota oko 28 km. Nalazi se na nadmorskoj visini od oko 680 m. Spada u red najstarijih pirotskih sela. Posle Drugog svetskog rata u ovom selu je živelo preko 1300 ljudi, dok po poslednjim raspoloživim podacima iz 2002. godine u njemu živi 139 stanovnika. U selu Gostuša su gotovo svi objekti kompletno izgrađeni od kamena i od materijala koji se može naći nadomak sela. Ono što je do sada utvrđeno jeste da su kuće zidane bez maltera ili bilo kog drugog vezivnog materijala, tačnije tehnikom pod nazivom suvozidica.

selo

3

tri

B E L A

Selo Bela je smešteno uz Belsku reku, nekadašnju desnu pritoku Visočice, a sada Zavojskog jezera. Selo je zbijenog je tipa i locirano je na vrlo malom prostoru. Ovo selo je udaljeno na oko 3 km od velikog Belskog mosta na Zavojskom jezeru. On predstavlja praktično jedinu vezu stanovnika ovog sela, nekadašnje Velike Lukanje i Gostuše, sa Pirotom. Selo se nalazi na nadmorskoj visini od oko 685 m. Danas je Bela jedno od mnogih staroplaninskih sela koja ubrzano smanjuju broj svojih ostarelih stanovnika.

četiri

ZAVOJ

Zavoj je selo 18 km severno od Pirota u dolini Visočice, u prostranoj kotlini, potopljeno 1963.godine survavanjem stena i zemlje u rečni kanjon. Posle Zavojske katastrofe, podizanjem brane nastalo je veštačko Zavojsko jezero i izgrađena Hidroelektrana Pirota. Pre potapanja, selo se sastojalo iz više mahala (Golema strana, Mala strana, Gradinje, Pločje) i udaljenih zaselaka (Barsće livade, Debeli del). U selu je bila Crkva Vaznesenja Gospodnjeg iz 17.veka. Zavoj je, prema popisu iz 1948. imao 1693 stanovnika, a 2011. u Novom Zavoju popisano je 1372.

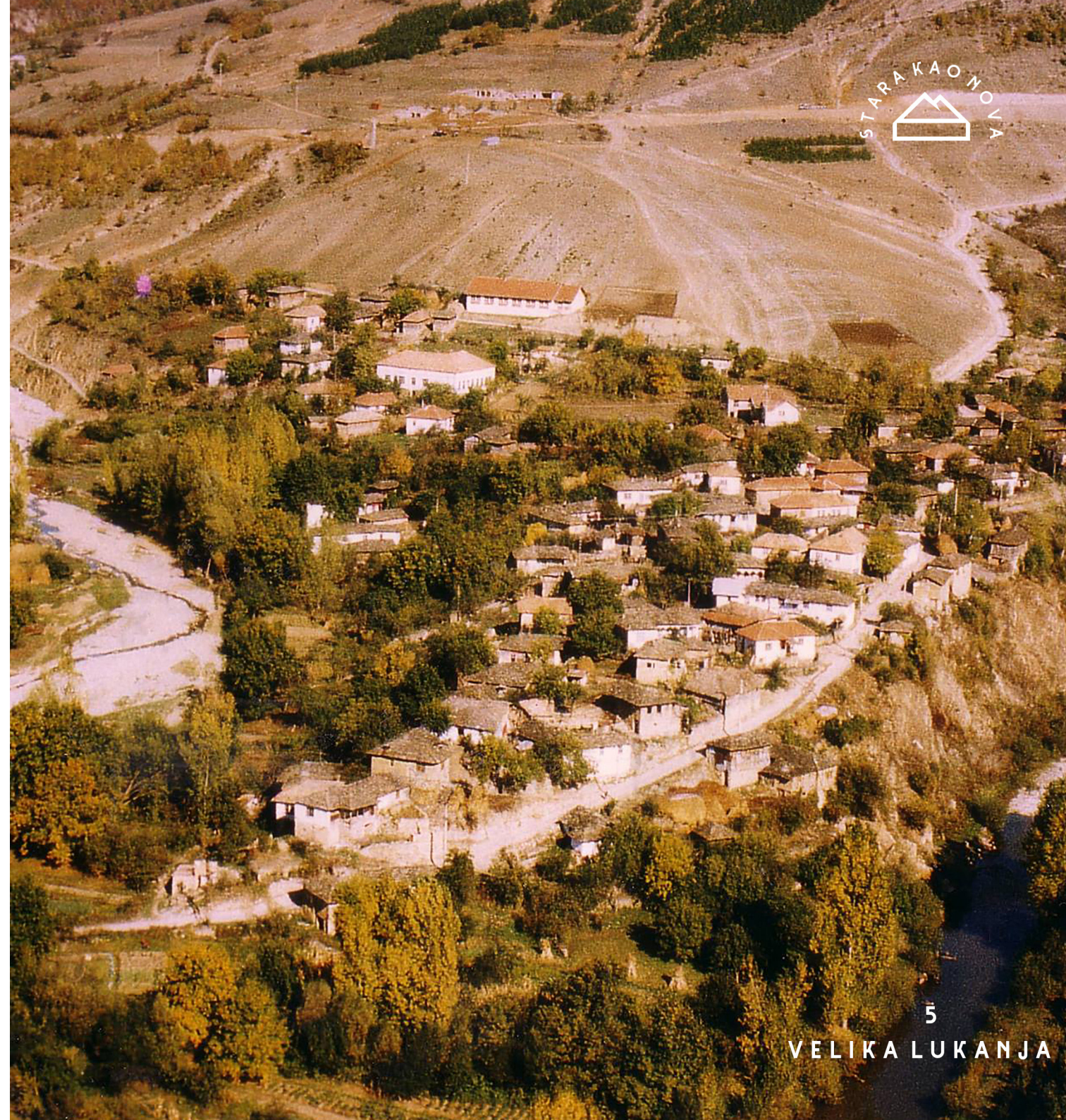

5

pet

VELIKA LUKANJA

Selo se nalazilo na 15 km od Pirota. Izgradnjom HE "Pirota" i podizanjem brane nastalo je veštačko jezero -"Zavojsko jezero", tako da je selo raseljeno i potopljeno. Svojevremeno Velika Lukanja je bila centar Srednjeg Visoka. Po predanju stanovništvo ili bar njegov veći deo potiče sa Kosova, dok se ime nekadašnjeg sela tumači različito. Po jednom je dobilo ime po lukama-livadama koje su bile pored reke Visočice. Sve što je ostalo danas od starog sela jeste škola, iznad koje se nalaze vikednice koje su izgrađene posle potapanja Velike Lukanje.

selo

6

šest

DOBRI DO

Staroplaninsko selo Dobri Do nalazi se na oko 10 kilometara severno od Pirota. Spada u sela zbijenog tipa. Naziv sela proistekao je iz naziva samog mesta – dolina dobra za život. Prema popisu iz 2011. ima 57 stanovnika. U selu postoji crkva Vaznesenje Gospodnje, ranije crkva Svetog Jovana, sagrađena 1849. godine na temeljima starijeg hrama, a prema pisanim izvorima sagrađena 1640. Godine. Kroz selo teče Dobrodolska reka.

selo

7

sedam

R S O V C I

Selo Rsovci je još jedno od gornjevisočkih sela u podnožju Stare planine, na levoj obali reke Visočice. Nalazi se na 25 km istočno od Pirota. Samo selo karakterišu mnogobrojni starinski objekti u etno stilu koji su danas van funkcije kao što su ambari, kuće, plevnje sa svojim specifičnim arhitektonskim obeležjem. Prema popisu iz 2011. godine selo broji 106 stanovnika.

selo

osam

VIŠOČKA RŽANA

Selo Visočka Ržana, nalazi se na 27 km od Pirota, centar Gornjeg Visoka na sastavu Dojkinačke i Slavinjske reke. Selo ima takav položaj da se relativno brzo može stići do sela koja se nalaze u njegovom neposrednom okruženju. Na 3 km od sela, u delu vikend naselja Vrelo nalazi se manastir Presvete Bogorodice obnovljen na starim temeljima 1853.g, a od 1984.g. je pod zaštitom države.

selo

9

devet

VRELO

Izletište je dobilo ime po Vrelu koje se nalazi u delu izletišta prema selu Jelovica. Udaljeno je 33 km od grada, u ambijentu u kom dominiraju Jelovička i Dojkinačka reka. Nalazi se na nadmorskoj visini od 730m. U okruženju se nalazi kompleks vikendica i radničko odmaralište. U području vikend naselja Vrelo nalazi se i prirodan fenomen Jelovičko Vrelo, dubine preko 50 metara i ono što ga čini posebnim je njegovo presušivanje jednom godišnje na nekoliko sati i to u približno istom vremenskom intervalu u toku avgusta meseca.

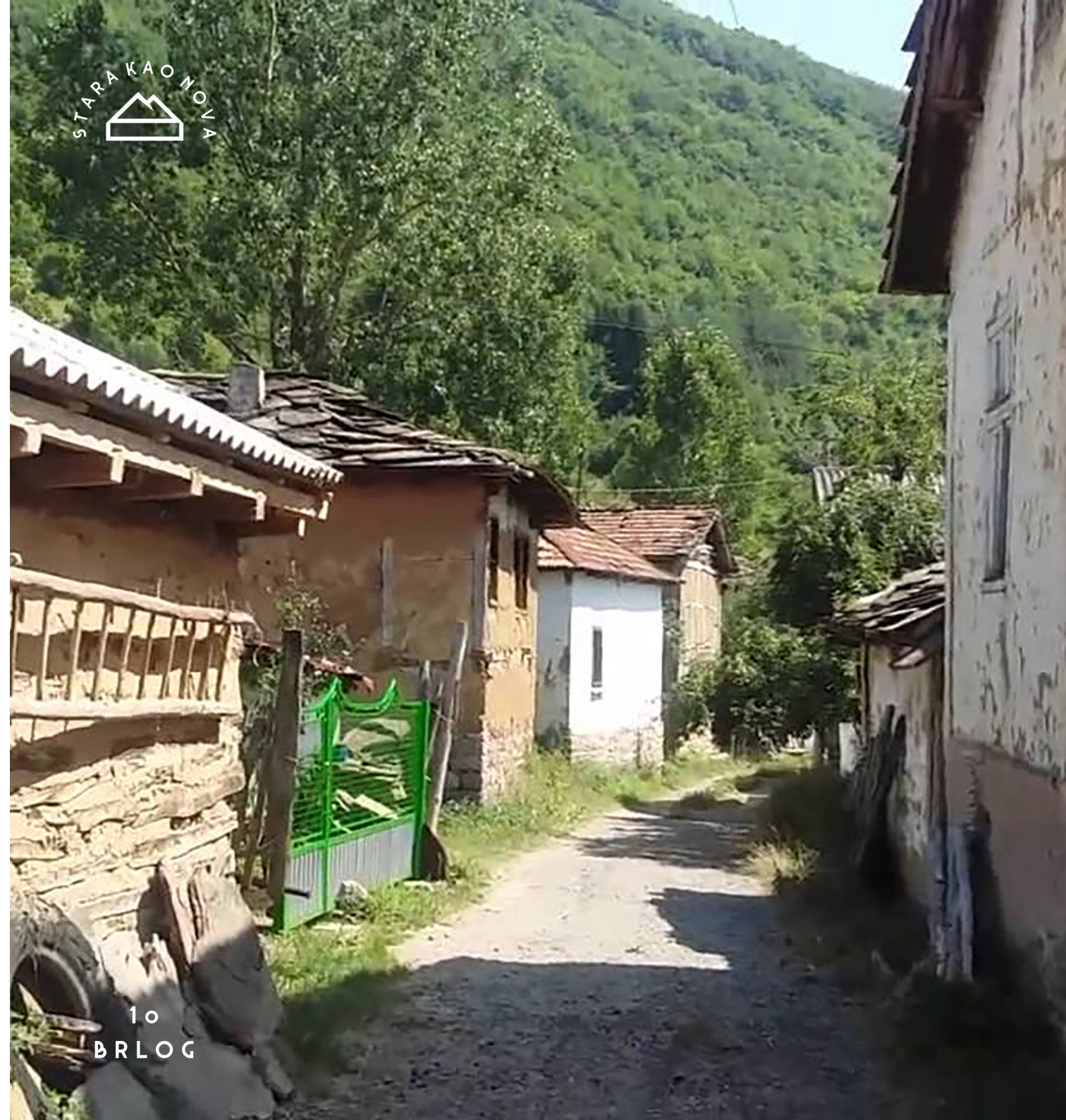
selo

10

deset

BRLOG

Selo Brlog, udaljeno oko 34 km od Pirota i oko 3 km od Vrela, poznatog pirotskog izletišta na spoju Jelovičke i Dojkinačke reke. Brlog se nalazi u dolini Dojkinačke reke, pretpostavka je da je svoje ime dobio po velikom broju skrovitih mesta (brloga ili logova) u kojima su se legle zveri i sa Pirotom ga spaja kvalitetan asfaltni put. Prema popisu iz 2011. ima 56 stanovnika. U selu se nalazi crkva posvećena Svetoj Petki. Sagrađena je neposredno po oslobođenju od Turaka, 1878. godine, a obnovljena 2014. godine.

selo

11

jedanaest

DOJKINCI

Selo Dojkinci je udaljen od Pirota oko 38km, na nadmorskoj visini od oko 870 m. Prema popisu iz 2011. godine selo ima 176 stanovnika. Na 1 km ispred sela nalazi se crkva Sv.Nikola iz 15 v. Kroz selo protiče planinska Dojkinačka reka bogata pastrmkom. U priličnoj meri selo je zadržalo izgled od pre 150 godina. Na 4,5km od sela nalazi se vodopad Tupavica visine oko 15 m. Na određenoj udaljenosti od samog sela nalaze se strogi prirodni rezervati do kojih se dolazi pešice. U okolini samog sela postoje 7 vodenica od kojih neke i danas rade.

pećina

1

jedan

VLADIKINE PLOČE

U kanjonu Vladikine ploče postoji veliki broj pećina, a najveća i najatraktivnija je istog imena kao i kanjon, sa strmim vertikalama i nepristupačnim liticama. Pećinu Vladikine ploče neki nazivaju i Golema dupka. Ulaz u nju visok je 18, a širok 12 metara. Dubina pećine i dalje nije istražena do kraja. Pouzdano se zna da njena dužina, računajući i dve potkapine na ulazu, iznosi 660 m. Za samu pećinu se pretpostavlja da je stara najmanje 25000 godina.

dva

MALA PEĆINA

Pećina se nalazi na putu staze između pećine Vladikine ploče i Pakleštice. Pećinski nakit je znatno bogatiji od onog u pećini Vladikine, pa je preporuka da svakako svratite ukoliko prolazite. Ipak, budite spremni da hodate četvoronoške jer su dva prolaza u pećini visoka svega pola metra. Pećina je malih dimenzija i ima svega tri dvorane u kojoj se u posljednjoj nalazi imponzantni pećinski nakit prikazan na fotografiji levo.

33

trideset tri

MARGARIT

Vidikovac ima fantastičan pogled na jezero Zavojine sa jedne strane i prema selu Pakleštica sa druge strane. Ovde se nalazi zapis (obrok) u vidu kamenog krsta, tzv. Obrok Sv. Nikole. Pretpostavlja se da je vidikovac dobio ime po Magarcima koji su tu bili vezani kako bi se odmorili i pasli nakon dolaska sa pojata u okruženju. To je takođe i poslednje mesto gde su čobani napasali svoja stada pre nego što siđu u selo na mužu.

37

trideset sedam

VLADIKINE PLOČE

Kanjon Vladikine ploče nalazi se između visočkih sela Rsovci i Pakleštice, na nekih 20km od Pirota. Nešto manje od sat vremena hoda od sela Pakleštica je potrebno da se stigne do ruba kanjona Vladikine ploče. Sa ovog vidikovca, odmah iznad pećine Vladikine ploče, pruža se izuzetan pogled na kanjon (dugačak 2 km, dubine do 300 m), na selo Rsovce, venac planine Vidlič sa Visokom stenom (1338 m) i „preko puta“ na Jovankov vrh (1044 m).

39

trideset devet

KOZJI KAMEN

Reč je o vidikovcu sa sigurno najlepšim pogledom na Zavosko jezero. To je velika stena, okomito okrenuta prema severu, koja na svom zapadnom delu dostiže najveću visinu od 1181 m. Prostire se u dužini od nekoliko kilometara iznad Pakleštica i Belskog mosta, sa relativnom visinom u odnosu na njih od preko 550 m. Ovaj fenomenalni vidikovac i divan pogled koji pruža je jedno od najatraktivnijih mesta u okolini Pirota.

39

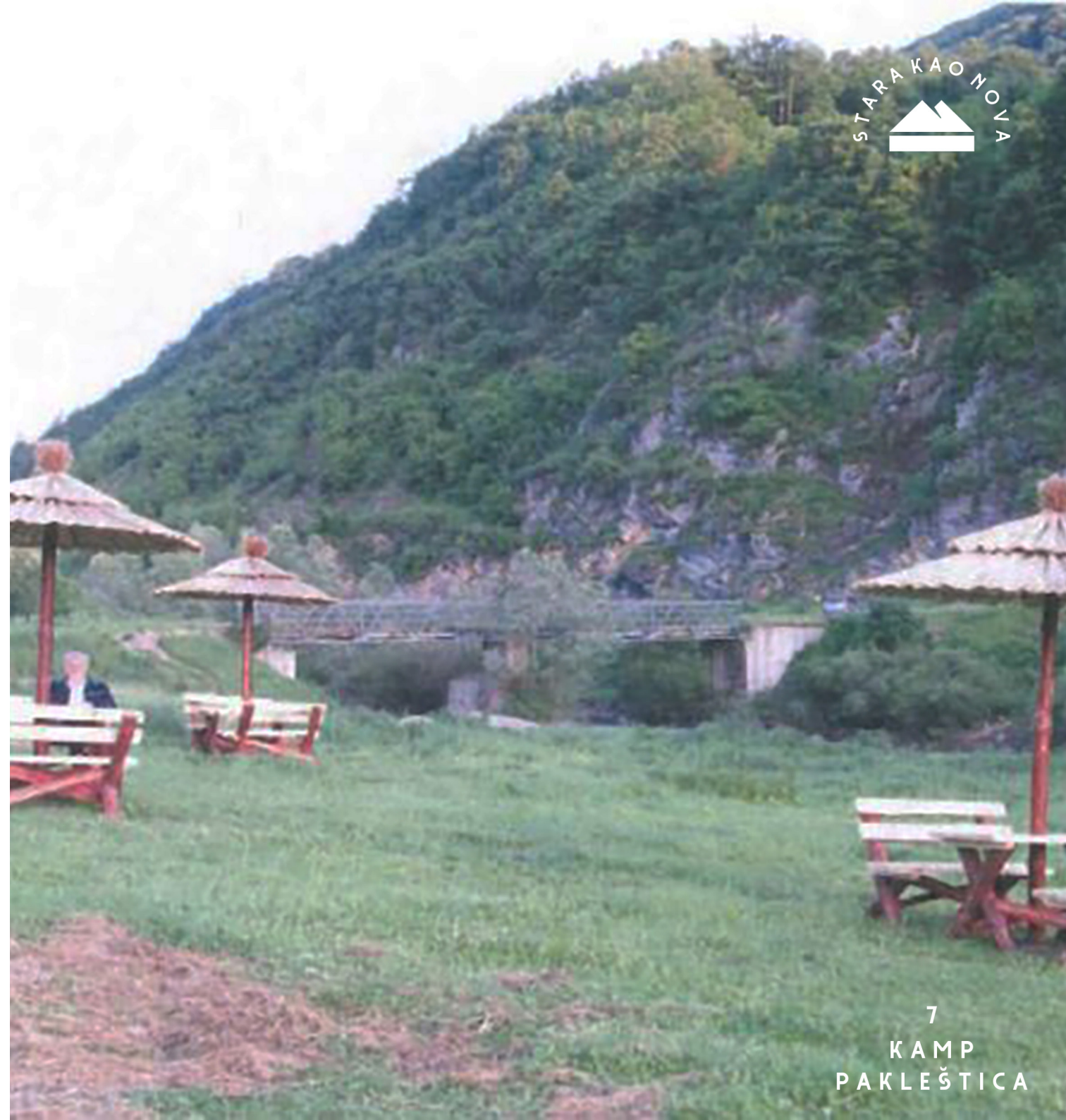
KOZJI KAMEN

sedam

KAMP PAKLEŠTICA

Puno zaljubljenika u prirodu, Staru planinu i Paklešticu je kampovalo tokom lenjih meseci na poljani pored Visočice tik uz selo. Kamperi bi organizovao došli kolima do Pakleštica sa svom potrebnom opremom i namirnicama, tu ostave kola, a onda ih neko od meštana zaprežnim kolima preveze do ustaljenog mesta za kampovanje. Tu oni pecaju ribu, beru pečurke i lekovito bilje, druže se i uživaju. Ovde su u jednom trenutku napravljene i klupe sa suncobranima, ali su one danas u lošem stanju. Nedavno je kamp mesto oremljenom mobilijarom za igranje dece.

SPLAVOVI NA ZAVOJSKOM JEZERU

12

dvanaest

Nastankom Zavojinskog jezera, pecaroši i drugi zaljubljenici u vodu otpočeli su svoje aktivnosti kako na vodi, tako i na priobalju. Naime, mnogima se ukazala prilika da, mada nezakonito, sagrade primitivne i neugledne objekte uz same obale jezera. Kako je ovaj pojas pod poljem zaštite, objekti su srušeni. No, ljubav prema vodi čini svoje pa strastveni ribolovci onda otpočinju da prave kućice na vodi ili splavove. Kućice imaju natkrivenu terasu sa koje se zabacuju štapovi za pecanje, posetioci sunčaju i odmaraju.

12

SPLAVOVI NA
ZAVOJSKOM
JEZERU

13

trinaest

DOM KULTURE DOJKINCI

Dom kulture Dojkinci se nalazi u selu Dojkinci na 40 km od Pirota. Dom je nastao 2016. godine rekonstrukcijom i proširivanjem stare vojne karaule. U martu 2019. godine studenti i nastavnici Arhitektonskog fakulteta u Beogradu, stanovnici sela Dojkinci i predstavnici inicijative Odbranimo reke Stare planine (ORSP) su realizovali projekat uređenja sale Doma kulture u selu Dojkinci. Projektom je zapušten i neiskorišćen prostor uređen u prostor zajednice u kojem se mogu odvijati različite aktivnosti od značaja za unapređenje života ljudi u selu.

1

jedan

BAJIN DEL

Pašnjaci za čuvanje stoke,
uglavnom ovaca. Pretežno
pokriveni niskim rastinjem.

BELŠĆI PUT

Mesto preko kojeg su meštani sela Dojkinci putovali do sela Bela.

dva

5

pet

BILO

Granica sa atarom sela Dojkinci, prekrivena livadama i pašnjacima.

5
BILO

6

šest

BRANIŠTE

Mesto susreta Pakleštana, gde se osmišljaju kulturna dešavanja u selu Pakleštica. Ovde, tokom sedamdesetih godina, počinju okupljanja Pakleštana prvog avgusta na kojima se meštani druže, vesele i jedu zajedno (na slici su: Vojčić Dragoslav, Buda Lazarević, Nedeljko Kamenović, Vidojko Todorović, Velimir Cvetković, Tomislav Đorđević, Miodrag Cvetković, Ilija Spasić, Jovan Đorđević)

osam

B Č V A

Brdo iznad sela Pakleštica prekriveno pašnjacima i četinarskim šumama.

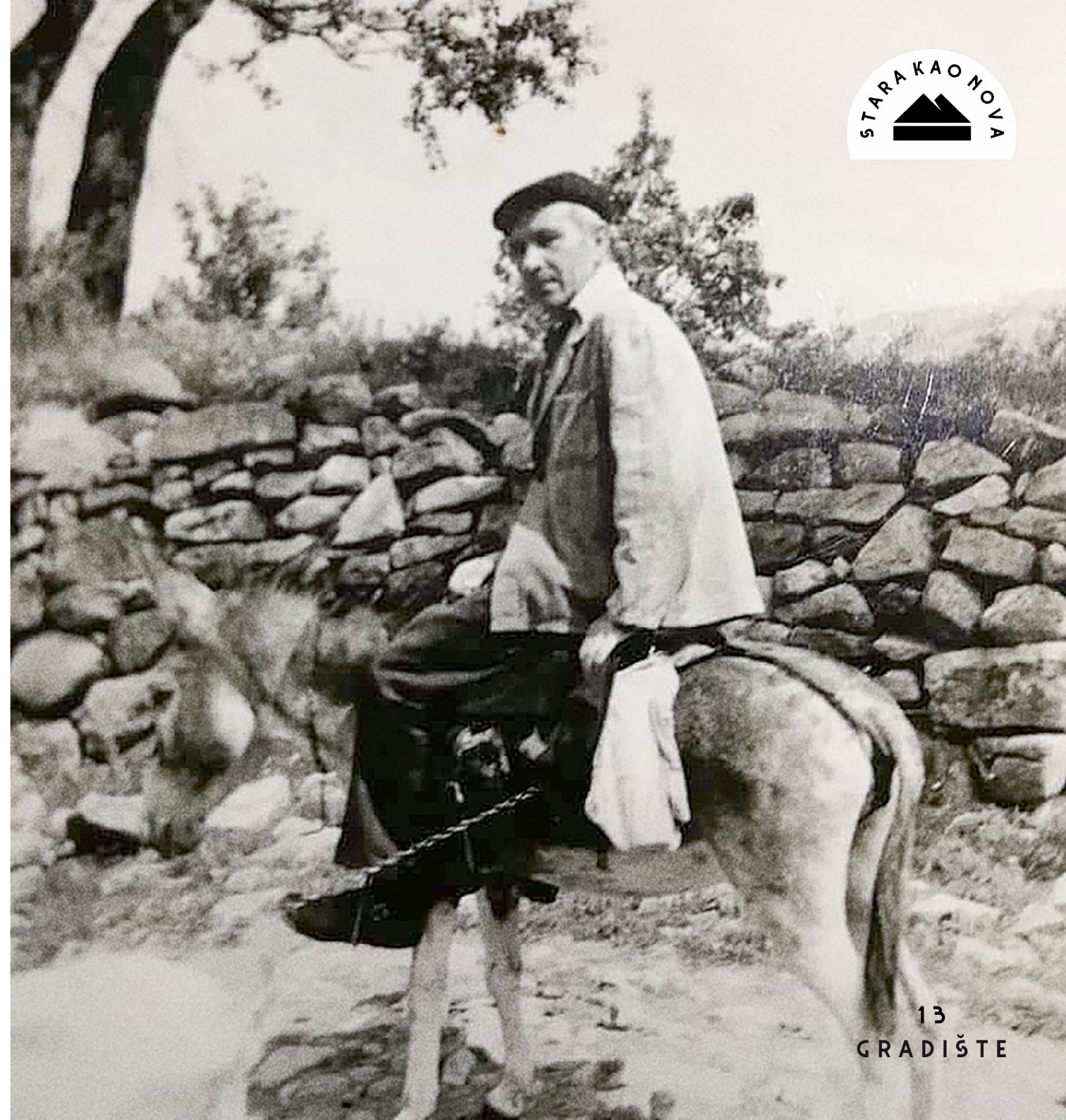

13

trinaest

GRADIŠTE

Pašnjaci, livade, pojate, njive.
Nekoliko mesta u ataru nose
ovo ime.

15

petnaest

D O L

Potok koji izvire u mestu Runkul, uliva se u reku Vidočicu iznad kupališta Jona.

LELČA

Vodopijlo, namenski napravljeno za odmor stoke. Izvor hladne vode. (na slici: deda Milisav Jerinin na Lelču)

20

dvadeset

TRAPČINJE

Pašnjaci i livade, mesto gde se čuvala stoka, uglavnom ovce.

26

dvadeset šest

CEROV DEL

Mesto je ime dobilo po obroku na Ceru.

29

dvadeset devet

29
CEROV DEL

mikrotoponimija

31

trideset jedan

CEROVŠĆI KAMEN

Dve stene, urvine.

19

devetnaest

ZAVOJSKO JEZERO

Zavojsko jezero je veštačko jezero, koje se nalazi u jugoistočnoj Srbiji, 17 km severoistočno od Pirota, na srednjem delu toka reke Visočice. Nalazi se na nadmorskoj visini od 612 m, prostire na površini – 5,53 kvadratnih kilometara. Maksimalna dubina jezerske vode iznosi 60 metara, a dužina obalske linije oko 40 kilometara. Nastalo je 1963. godine, kada je veliko klizište napravilo prirodnu branu, koja je kasnije nadvišena izgradnjom veštačke brane.

20

dvadeset

VISOČICA

Gostuška reka u širem smislu pripada slivu reke Visočice, a u najširem smislu pripada crnomorskom slivu. Gostuška reka izvire kao Jovanovačka reka, na nadmorskoj visini od 1.358 metara, ispod Belana (1.576 m n.v), da bi se naziv toka promenio nizvodno od sela Gostuše, po kome je drugi deo reke i dobio ime. Na oko 1,5 km uzvodno od sela Gostuša dno rečne doline se sužava, jer se reka probija kroz karbonatne stene.

21

dvadeset jedan

GOSTUŠKA REKA

Gostuška reka u širem smislu pripada slivu reke Visočice, a u najširem smislu pripada crnomorskom slivu. Gostuška reka izvire kao Jovanovačka reka, na nadmorskoj visini od 1.358 metara, ispod Belana (1.576 m n.v), da bi se naziv toka promenio nizvodno od sela Gostuše, po kome je drugi deo reke i dobio ime. Na oko 1,5 km uzvodno od sela Gostuša dno rečne doline se sužava, jer se reka probija kroz karbonatne stene.

dvadeset dva

BELSKA REKA

Belska reka u širem smislu pripada slivu reke Visočice, a u najširem smislu pripada crn morskom slivu. Početak reke jeste vrelo ispod Stojanovog trapa koje se javlja na nadmorskoj visini od 1.118 metara. Teren u slivu ove reke izgrađenom od krečnjaka i dolomita jako je diseciran, a padovi rečnih tokova su veliki. Nizvodno Belska reka se uliva u Zavojsko jezero na oko 604 m n.v. Sliv Belske reke je velikim delom pokriven šumom, naročito njegova istočna strana, a ostatak čine različiti tipovi travnate i grmaste vegetacije.

23

dvadeset tri

DOJČINAČKA REKA

Belska reka u širem smislu pripada slivu reke Visočice, a u najširem smislu pripada crn morskom slivu. Početak reke jeste vrelo ispod Stojanovog trapa koje se javlja na nadmorskoj visini od 1.118 metara. Teren u slivu ove reke izgrađenom od krečnjaka i dolomita jako je diseciran, a padovi rečnih tokova su veliki. Nizvodno Belska reka se uliva u Zavojsko jezero na oko 604 m n.v. Sliv Belske reke je velikim delom pokriven šumom, naročito njegova istočna strana, a ostatak čine različiti tipovi travnate i grmaste vegetacije.

BELJANICA

Vodopad Beljanica nalazi se nedaleko od sela Pakleštica gde se može stići laganom šetnjom stazom preko livada. Sam vodopad je visok dvadesetak metara i okružen je niskim rastinjem i stenama. Vodopadu je moguće prići vrlo blizu, ili ga posmatrati sa obližnje stene.

25

dvadeset pet

vode

30

trideset

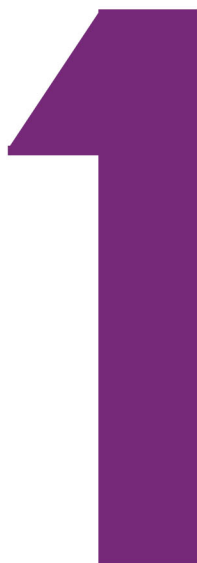
JONA

Jona je plaža u selu Pakleštica koja je dobila ime po viru u reci gde su svi Pakleštani naučili da plivaju. Mesto je ime dobilo po davljeniku Joni. Voda je dubine je oko dva metra, a iznad nje se nalazi stena sa koje se može skakati u vodu. Jona je uvek služila kao mesto za okupljanje i mlađih i starijih meštana, kao mesto za razonodu, odmor i druženje.

STARA KAO
NOVA

30
JONA

jedan

ŠKOLA U PAKLEŠTICI

Osnovna škola u Paklešnici otvorena je odmah posle I Svetskog rata - 1919. godine, a školskugradu meštani su, svojim radom i sredstvima, sagradili 1924. godine. Zgrada je imala jednu učionicu, tri odeljenja za stanovanje učitelja i mali podrum za drva. Usled povećanja broja učenika, nakon završetka II Svetskog rata, od veće prostorije učiteljevog stana napravljena je još jedna učionica. Osnovna škola je prestala sa radom 1984. godine, pa je brigu o zgradi preuzela Mesna zajednica sela. Godine 2019. u projektu inicijative Stara kao Nova, ova škola prenamenjena je u "Centar za studentski boravak - Pakleštica" koji čeka na svoju realizaciju.

dva

CRKVA U PAKLEŠTICI

Pravoslavnu crkva Svetog Arhangela Mihaila u Paklešćici sagradili su meštani 1903. godine. Od temelja do krova, crkva je ozidana kamenom bez upotrebe cementa ili maltera. Nije poznato ko je obavio prvo osvećenje crkve po njenoj izgradnji, ali se zna da je niški episkop Jovan A. Ilić posetio Paklešćicu u periodu između 1935. i 1940. godine i da je tada u crkvi vršio službu. Jovan je na konju i uz pratnju došao iz svog rodnog sela Dojkinci, a meštanke su za tu priliku pomele celu dužinu puta od mesta Dol do ulaza u crkvu.

2
CRKVA U
PAKLEŠTICI

četiri

ZAPIS SV . VRAČI

Zapis Sv. Vrači, Cerov Del, Obrok. U mestu zvanom Gradiništa, 1846. godine, Familija Džunelinci u svom šljiviku obeležila je obrok posvećen posvećen prazniku "Sveta Trojica - Duhovi". Ovaj praznik je pokretan i praznuje se po isteku 50 dana od prvog dana Vaskrsa. Običaj je, da na taj dan jedan od domaćina spremi litiju kod kuće, a zatim nosi na Gradinište kod obroka i tamo se ruča.

ВЕТИ
БРНИЦИ
МОАДИОН
КИРА А
БОЖИКА
УРИЋ
ИОВА
РИСТА
ПАН
ОТИЋ
ДЕЛЕН
СО..
823

šest

ZAPIS SV . NIKOLA

Zapis Sv. Nikola (letnji), Margarit, Obrok. Na mestu zvanom Margarit, blizu seoskog groblja, nalazi se krst posvećen prenosu moštiju Svetog Nikole, koji se praznuje 9. maja (22. maj po starom kalendaru). Veruje se da će, ako na ovaj dan pada kiša, godina biti rodna, a ako je lepo vreme, onda će biti dosta žita, a godina kišna. Tog dana meštani prave jelo - litiju, nose do krsta na Margarit i dele svim domaćinima - učesnicima litije.

6

ZAPIS SV.
NIKOLA

7

sedam

ZAPIS SV . TROJICA

Zapis Sv. Trojica, Gradiništa, Obrok. U mestu zvanom Gradiništa, 1846. godine, Familija Džunelinci u svom šljiviku obeležila je obrok posvećen posvećen prazniku "Sveta Trojica - Duhovi". Ovaj praznik je pokretan i praznuje se po isteku 50 dana od prvog dana Vaskrsa. Običaj je, da na taj dan jedan od domaćina spremi litiju kod kuće, a zatim nosi na Gradinište kod obroka i tamo se ruča.

СВЕТА ТРОЈИЦА
СПАСИ РАНКА
КИРА
ЖИВКО, ГОЛА,
НАДА
МИТА
О
ЏУНА
ИГА

1846

7

ZAPIS SV.
TROJICA

osam

ZAPIS SV . ILIJA

Zapis Sv. Ilija, Bajin Del, Obrok. U mestu Bajin del, postavljen je krst 1930. godine posvećen sv. Iliji. Nijedan se praznik u srpskom narodu ne praznuje sa većim strahopoštovanjem. Stoga je najpoštovaniji obrok u Paklešćici posvećen ovom svecu i praznuje se 2. avgusta (20. jula po starom kalendaru). Nazivaju ga i Ilija Gromovnik jer je najsilovitiji među svecima i veruje se da je živ uznet na nebo u ognjenim kočijama. Na praznični dan kolje se ovca i od nje pravi jelo - "molitva", a svako domaćinsvo nosi hleb i pšenicu do krsta da sveštenik očita molitvu.

OBPOK
OBRO
OBRO
OBRO

8
ZAPIS SV.
ILIJA

PAKLESTICA,
2020